

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет
економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра обліку та аудиту

Л.Я. Шевченко

ОБЛІК У ГАЛУЗЯХ ЕКОНОМІКИ

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Кривий Ріг

2016

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет
економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра обліку та аудиту

Л.Я. Шевченко

ОБЛІК У ГАЛУЗЯХ ЕКОНОМІКИ
Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Затверджено на засіданні
кафедри обліку та аудиту
Протокол № 14
від “13” травня 2016 р.

Схвалено навчально-методичною
радою ДонНУЕТ
Протокол № 9
від “09” червня 2016 р.

Кривий Ріг

2016

УДК 378.147.091.32: 657.21-029:337

ББК 65.052я73

Ш 31

Рецензенти:

М.Т. Шендригоренко, кандидат економічних наук, доцент

О.В. Неівестна, кандидат економічних наук, доцент

Шевченко Л.Я.

Ш 31 Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Облік у галузях економіки» [Текст] : для студ. спец. 071 «Облік і оподаткування», ступінь бакалавр / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, Каф. обліку та аудиту; Л.Я. Шевченко – Кривий Ріг: [ДонНУЕТ], 2016. – 67 с.

Методичні рекомендації розроблені для надання допомоги студентам спеціальності 071 «Облік і оподаткування» у вивченні дисципліни «Облік у галузях економіки». У методичних рекомендаціях сформульовано мету, предмет, загальні рекомендації щодо вивчення дисципліни, зміст практичних занять, методичні рекомендації з організації самостійної роботи студентів, список рекомендованої літератури.

ББК 65.052я73

© Шевченко Л.Я., 2016

© Донецький національний
університет економіки і
торгівлі імені Михайла
Туган-Барановського, 2016

ЗМІСТ

ВСТУП	5
ЧАСТИНА 1 ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	6
Змістовий модуль 1: Види економічної діяльності, їх сутність	8
Змістовий модуль 2: Облік у галузях економіки	9
ЧАСТИНА 2 ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ/ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	22
Змістовий модуль 1: Види економічної діяльності, їх сутність	13
Змістовий модуль 2: Облік у галузях економіки	27
ЧАСТИНА 3 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	34
Змістовий модуль 1: Види економічної діяльності, їх сутність	35
Змістовий модуль 2: Облік у галузях економіки	48

ВСТУП

Бухгалтерський облік — це одне з основних джерел інформації про виробничу і фінансово-господарську діяльність підприємств і об'єднань, необхідної для прийняття та реалізації управлінських рішень. Науково впорядкований облік на підприємстві є основою для реалізації функції контролю і аналізу господарської діяльності. Облік покликаний забезпечувати повсякденний контроль за правильним і цільовим використанням коштів, матеріальних, енергетичних і трудових ресурсів, їх збереженням, а також на базі аналізу сприяти поліпшенню фінансово-господарської діяльності підприємств і організацій.

Нині в соціально-економічному житті України відбуваються значні перетворення. Країна створює ринкову економіку. Підприємства набирають статусу самостійності. Госпрозрахунок і самофінансування становлять норму в діяльності підприємств. Господарювання пов'язується зі справедливим бажанням господаря постійно розпоряджатися власними коштами.

У зв'язку з такими змінами зростають вимоги до підготовки фахівців економічних галузей, у тому числі й спеціалістів із бухгалтерського обліку.

Удосконалення економічних зв'язків, нові науково – технічні досягнення, зростання впливу господарського механізму на збільшення економічної ефективності та якості роботи в сучасних умовах господарювання, методів обліку витрат на виробництво, поява нових об'єктів обліку зумовлюють значні зміни в методології та організації бухгалтерського обліку на підприємствах всіх форм власності та господарювання різних галузей, в тому числі в будівельних організаціях, на автотранспортних та торговельних підприємствах, в сільськогосподарських підприємствах. В нових умовах суттєво розширились повноваження підприємств при відображенні власних господарських операцій. Самостійно обираються підприємствами методи оцінки запасів та способи обчислення собівартості перевезень, виконаних будівельних робіт, реалізації товарів (обчислення собівартості продукції сільського господарства); приймається облікова політика, визначаються конкретні методи ведення та організації бухгалтерського обліку.

Мета вивчення дисципліни – розкрити і вивчити особливості організації бухгалтерського обліку та порядок його ведення на автотранспортних та будівельних підприємствах, в торгівлі, в сільськогосподарських підприємствах; навчитись відображати господарські операції та складати фінансову звітність у відповідності з галузевою орієнтацією підприємства; організувати бухгалтерський облік господарських операцій таким чином, щоб він забезпечував користувача достовірною і правдивою інформацією про діяльність підприємства в залежності від галузі діяльності.

ЧАСТИНА 1.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис дисципліни

1.1. Для студентів денної форми навчання

Найменування показника	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Вибіркова для студентів напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит» та 071 (денна форма навчання)
Семестр	Осінній
Кількість кредитів	4
Загальна кількість годин	120
Кількість модулів	2
Лекції, години	25
Практичні/семінарські, годин	15
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	80
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4
самостійної роботи студента	6
Вид контролю	екзамен

1.2. Для студентів заочної форми навчання

Найменування показника	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Вибіркова для студентів напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит» (заочна форма навчання)
Семестр	Весняний
Кількість кредитів	4
Загальна кількість годин	120
Кількість модулів	2
Лекції, години	4
Практичні/семінарські, годин	4
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	112
Вид контролю	залік

2. Програма дисципліни

Ціль - формування системи знань з теоретичних питань ведення бухгалтерського обліку на підприємствах різних галузей економіки та видів економічної діяльності.

Завдання - визначення особливостей різних видів діяльності та їх впливу на систему обліку, вивчення порядку ведення обліку на підприємствах різних видів діяльності, глибоке засвоєння специфічних питань обліку в них,

засвоєння особливостей оподаткування, визначення оподаткованого прибутку, податкового зобов'язання з ПДВ та з інших податків, поглиблене вивчення питань обліку, які характерні для ряду видів діяльності (облік ліцензій, торгових патентів, цільового фінансування, давальницької сировини, надзвичайних витрат і доходів тощо), отримання цілісного уявлення про порядок ведення обліку на підприємствах різних видів діяльності, отримання навичок аналізу відмінностей обліку в різних галузях, визначення характерних особливостей обліку та відображення інформації щодо діяльності підприємства в звітності.

Предмет: активи та пасиви підприємств різних галузей економіки.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Поняття видів економічної діяльності та їх класифікація.

2. Облік у торгівлі.
3. Облік у ресторанному господарстві.
4. Облік у будівництві.
5. Облік у сільському господарстві.
6. Облік на автотранспортних підприємствах.
7. Облік у промисловості.
8. Звітність підприємств.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	срс
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовий модуль 1: Види економічної діяльності, їх сутність					
Тема 1. Поняття видів економічної діяльності та їх класифікація	14	2			12
Тема 2. Облік у торгівлі	16	2	2		12
Тема 3. Облік у ресторанному господарстві	16	2	2		12
Разом за змістовим модулем 1	46	6	4		36
Змістовий модуль 2: Облік в галузях економіки					
Тема 4. Облік у будівництві	10	2	2		6
Тема 5. Облік у сільському господарстві	10	4			6
Тема 6. Облік на автотранспортних підприємствах	12	4	2		6
Тема 7. Облік туристичної діяльності. Звітність підприємств.	12	4	2		6
Разом за змістовим модулем 2	44	14	6	-	24
Усього годин	90	20	10	-	60

3.1. Для студентів заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		Лекц.	п/с	лаб	СРС
Модуль 1					
Змістовий модуль 1: Види економічної діяльності, їх сутність					
Тема 1. Поняття видів економічної діяльності та їх класифікація	17	0,5	0,5		16
Тема 2. Облік у торгівлі	17	0,5	0,5		16
Тема 3. Облік у ресторанному господарстві	18	1	1		16
Разом за змістовим модулем 1	52	2	2		48
Змістовий модуль 2: Облік у галузях економіки					
Тема 4. Облік у будівництві	17	0,5	0,5		16
Тема 5. Облік у сільському господарстві	17	0,5	0,5		16
Тема 6. Облік на автотранспортних підприємствах	17	0,5	0,5		16
Тема 7. Облік у промисловості	17	0,5	0,5		16
Разом за змістовим модулем 2	68	2	2	-	64
Усього годин	120	4	4	-	112

4. Теми семінарських /практичних/ лабораторних занять

4.1. для студентів денної форми навчання

№ з/п	Вид та тема заняття	Години
1	Семінар – розгорнута бесіда Поняття видів економічної діяльності та їх класифікація	2
2	Семінар – дискусія Облік у торгівлі	2
3	Семінар з виконанням розрахункових задач Облік у ресторанному господарстві	2
4	Семінар з виконанням розрахункових задач Облік у будівництві	2
5	Семінар з виконанням розрахункових задач Облік у сільському господарстві	2
6	Семінар з виконанням розрахункових задач Облік на автотранспортних підприємствах	3
7	Семінар з виконанням розрахункових задач Облік у промисловості	2
	Всього	15

4.2. Для студентів заочної форми навчання

№ з/п	Вид та тема заняття	Години
1	Семінар – розгорнута бесіда Поняття видів економічної діяльності та їх класифікація	0,5
2	Семінар – дискусія Облік у торгівлі	0,5
3	Семінар з виконанням розрахункових задач Облік у ресторанному господарстві	1
4	Семінар з виконанням розрахункових задач Облік у будівництві	0,5
5	Семінар з виконанням розрахункових задач Облік у сільському господарстві	0,5
6	Семінар з виконанням розрахункових задач Облік на автотранспортних підприємствах	0,5
7	Семінар з виконанням розрахункових задач Облік у промисловості	0,5
	Всього	4

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей, статей за обраною темою.
3. Добір статистичної та бухгалтерської інформації щодо результатів діяльності підприємств різних галузей економіки.

4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

6.1. для студентів денної форми навчання

Тема	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Модуль 1			
Змістовий модуль 1: Види економічної діяльності, їх сутність			
Тема 1. Поняття видів економічної діяльності та їх класифікація	10	1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення питань: Поняття видів економічної діяльності, їх різноманітність. Класифікатор видів економічної діяльності (КВЕД), його побудова. Загальні відомості про особливості обліку видів економічної діяльності. Джерела [1-7]. 2. Самотестування. 3. Розв'язання запропонованих керівником курсу ситуаційних завдань.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування
Тема 2. Облік у торгівлі	12	1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення питань: Характеристика торгівлі, види торгівлі і торгових підприємств; формування ціни в торгівлі. Особливості обліку в торгівлі – визначення витрат обігу, торгових націнок, фінансових результатів; специфічні рахунки для обліку в торгівлі. Облік надходження і зберігання товарів в торгівлі. Оцінка товарів. Поняття, класифікація та облік витрат обігу. Облік реалізації товарів в оптовій торгівлі. Визначення фінансового результату. Облік надходження та реалізації товарів в роздрібній торгівлі. Використання рестраторів розрахункових операцій. Розрахунок реалізованих торгових націнок. Порядок обліку тари. Характеристика та облік торгових патентів. Джерела [1-7]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, дискусія, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Тема 3. Облік у ресторанному господарстві	12	Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення питань: Поняття громадського харчування (ресторанного господарства), види підприємств громадського харчування та їх класи (бари, ресторани, кафе, їдальні і т.д.). Правила роботи підприємств громадського харчування. Виробничі процеси в громадському харчуванні і особливості відображення їх в обліку. Особливості ціноутворення і встановлення торгової націнки. Калькулювання собівартості продукції. Особливості обліку реалізації товарів і продукції власного приготування Джерела [1-7]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту	Тестування, дискусія, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Разом змістовий модуль 1	34		
Змістовий модуль 2: Облік у галузях економіки			
Тема 4. Облік у будівництві	12	1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення питань: Поняття будівництва, підгалузі будівництва, особливості виробничих процесів в	Тестування, фронтальне та індивідуальне

		<p>будівництві. Побудова взаємовідносин між підрядником і замовником. Особливості обліку, специфічні рахунки для обліку в будівництві.</p> <p>Характеристика та облік витрат будівельних організацій. Порядок відображення в обліку фактичних і визначених витрат. Доходи будівельних організацій визнані та оплачені. Коригування проміжних рахунків. Визначення доходів і витрат за будівельним контрактом за П(С)БО 18 „Будівельні контракти”. Методи визначення вартості виконаних етапів робіт. Визначення доходів за довгостроковими контрактами в податковому обліку. Облік доходів будівельних організацій і розрахунків із замовниками.</p> <p>Джерела [1-7]. [9-14].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Розв’язання запропонованих керівником курсу ситуаційних завдань і задач.</p>	опитування, розв’язання ситуаційних завдань та задач
Тема 5. Облік у сільському господарстві	12	<p>1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення питань: Характеристика сільського господарства, державне стимулювання розвитку сільського господарства. Особливості обліку в сільському господарстві – сезонність виробництва, тривалість виробничих циклів, формування основного стада тощо. Особливості оподаткування сільськогосподарських підприємств – сплата ПДВ, фіксований сільськогосподарський податок. Облік насіння, кормів, продукції власного виробництва. Облік поточних та довгострокових біологічних активів – їх характеристика, оцінка, порядок відображення на бухгалтерських рахунках. П(С)БО 30 «Біологічні активи».</p> <p>Облік витрат і доходів в рослинництві та тваринництві.</p> <p>Джерела [1-7]. [9,12].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Розв’язання запропонованих керівником курсу ситуаційних завдань і задач.</p> <p>4. Підготовка до понятійного диктанту</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв’язання ситуаційних завдань та задач
Тема 6. Облік на автотранспортних підприємствах	10	<p>1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення питань: Види транспорту, характеристика транспортних послуг. Особливості господарських процесів в автомобільному транспорті. Оподаткування автотранспортних підприємств – Порядок розрахунку збору за забруднення навколишнього середовища, податку з власників транспортних засобів. Документування та облік перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом.</p> <p>Облік основних засобів на автотранспортних підприємствах нарахування амортизації основних засобів, відображення в обліку придбання автомобіля. Особливості обліку запасів – облік запасних частин, палива, автомобільних шин. Облік витрат і доходів автотранспортних підприємств.</p> <p>Джерела [1-7]. [18,19,22].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Розв’язання запропонованих керівником курсу ситуаційних завдань і задач.</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв’язання ситуаційних завдань та задач
Тема 7. Облік у промисловості	12	<p>Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення питань: Характеристика промислового виробництва. Особливості обліку в промислових підприємствах, характеристика рахунку 23 «Основне виробництво». Особливості оподаткування промислових підприємств – сплата ПДВ, податок на прибуток. Облік незавершеного виробництва. Облік витрат і доходів в промисловості.</p> <p>Джерела [1-7]. [9 -22].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Розв’язання запропонованих керівником курсу ситуаційних завдань і задач.</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв’язання ситуаційних завдань та задач

Разом змістовий модуль 2	46		
Разом	80		

6.2. для студентів заочної форми навчання

Тема	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Модуль 1			
Змістовий модуль 1: Види економічної діяльності, їх сутність			
Тема 1. Поняття видів економічної діяльності та їх класифікація	16	1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення питань: Поняття видів економічної діяльності, їх різноманітність. Класифікатор видів економічної діяльності (КВЕД), його побудова. Загальні відомості про особливості обліку видів економічної діяльності. Джерела [1-7]. 2. Самотестування. 3. Розв'язання запропонованих керівником курсу ситуаційних завдань.	Тестування
Тема 2. Облік у торгівлі	16	1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення питань: Характеристика торгівлі, види торгівлі і торгових підприємств; формування ціни в торгівлі. Особливості обліку в торгівлі – визначення витрат обігу, торгових націнок, фінансових результатів; специфічні рахунки для обліку в торгівлі. Облік надходження і зберігання товарів в торгівлі. Оцінка товарів. Поняття, класифікація та облік витрат обігу. Облік реалізації товарів в оптовій торгівлі. Визначення фінансового результату. Облік надходження та реалізації товарів в роздрібній торгівлі. Використання реєстраторів розрахункових операцій. Розрахунок реалізованих торгових націнок. Порядок обліку тари. Характеристика та облік торгових патентів. Джерела [1-7]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування
Тема 3. Облік у ресторанному господарстві	16	Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення питань: Поняття громадського харчування (ресторанного господарства), види підприємств громадського харчування та їх класи (бари, ресторани, кафе, їдальні і т.д.). Правила роботи підприємств громадського харчування. Виробничі процеси в громадському харчуванні і особливості відображення їх в обліку. Особливості ціноутворення і встановлення торгової націнки. Калькулювання собівартості продукції. Особливості обліку реалізації товарів і продукції власного приготування Джерела [1-7]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту	Тестування
Разом змістовий модуль 1	48		
Змістовий модуль 2: Облік у галузях економіки			
Тема 4. Облік у будівництві	16	1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення питань: Поняття будівництва, підгалузі будівництва, особливості виробничих процесів в будівництві. Побудова взаємовідносин між підрядником і замовником. Особливості обліку, специфічні рахунки для обліку в будівництві.	Тестування

		<p>Характеристика та облік витрат будівельних організацій. Порядок відображення в обліку фактичних і визнаних витрат. Доходи будівельних організацій визнані та оплачені. Коригування проміжних рахунків. Визначення доходів і витрат за будівельним контрактом за П(С)БО 18 „Будівельні контракти”. Методи визначення вартості виконаних етапів робіт. Визначення доходів за довгостроковими контрактами в податковому обліку. Облік доходів будівельних організацій і розрахунків із замовниками.</p> <p>Джерела [1-7]. [9-14].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Розв’язання запропонованих керівником курсу ситуаційних завдань і задач.</p>	
Тема 5. Облік у сільському господарстві	16	<p>1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення питань: Характеристика сільського господарства, державне стимулювання розвитку сільського господарства. Особливості обліку в сільському господарстві – сезонність виробництва, тривалість виробничих циклів, формування основного стада тощо. Особливості оподаткування сільськогосподарських підприємств – сплата ПДВ, фіксований сільськогосподарський податок. Облік насіння, кормів, продукції власного виробництва. Облік поточних та довгострокових біологічних активів – їх характеристика, оцінка, порядок відображення на бухгалтерських рахунках. П(С)БО 30 «Біологічні активи».</p> <p>Облік витрат і доходів в рослинництві та тваринництві.</p> <p>Джерела [1-7]. [9,12].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Розв’язання запропонованих керівником курсу ситуаційних завдань і задач.</p> <p>4. Підготовка до понятійного диктанту</p>	Тестування, розв’язання ситуаційних завдань та задач
Тема 6. Облік на автотранспортних підприємствах	16	<p>1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення питань: Види транспорту, характеристика транспортних послуг. Особливості господарських процесів в автомобільному транспорті. Оподаткування автотранспортних підприємств. Порядок розрахунку збору за забруднення навколишнього середовища, податку з власників транспортних засобів. Документування та облік перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом.</p> <p>Облік основних засобів на автотранспортних підприємствах нарахування амортизації основних засобів, відображення в обліку придбання автомобіля. Особливості обліку запасів – облік запасних частин, палива, автомобільних шин. Облік витрат і доходів автотранспортних підприємств.</p> <p>Джерела [1-7]. [18,19,22].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Розв’язання запропонованих керівником курсу ситуаційних завдань і задач.</p>	Тестування, розв’язання ситуаційних завдань та задач
Тема 7. Облік у промисловості	16	<p>Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення питань: Характеристика промислового виробництва. Особливості обліку в промислових підприємствах, характеристика рахунку 23 «Основне виробництво». Особливості оподаткування промислових підприємств – сплата ПДВ, податок на прибуток. Облік незавершеного виробництва. Облік витрат і доходів в промисловості.</p> <p>Джерела [1-7]. [9-22].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Розв’язання запропонованих керівником курсу ситуаційних завдань і задач.</p>	Тестування, розв’язання ситуаційних завдань та задач
Разом змістовий	64		

модуль 2			
Разом	112		

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності											
	Загальні					Предметно-спеціальні						
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	
1. Розуміння теоретичних основ обліку в галузях економіки, поняття видів економічної діяльності та їх класифікація							+					
2. Знання законодавчо – нормативних документів, які регламентують порядок організації обліку в галузях економіки							+					
3. Знання особливостей обліку короткострокових зобов'язань в торгівлі, обліку надходження товарів та їх зберігання, обліку реалізації товарів в оптовій та роздрібній торгівлі.							+					
4. Знання особливостей обліку в будівництві, промисловості, сільському господарстві, будівництві та інших галузях економіки та структуру фінансової звітності підприємств різних галузей економіки											+	
5. Розуміння економічного змісту господарських фактів, явищ і процесів, з обліку короткострокових зобов'язань підприємств різних галузей економіки							+					
6. Уміння оформляти первинні документи та реєстри аналітичного і синтетичного обліку з операцій розрахунків з бюджетом з податків та обов'язкових платежів фінансово-господарської діяльності підприємств різних галузей економіки							+					
7. Уміння забезпечити повний і своєчасний облік доходів і витрат підприємств різних галузей економіки							+					
8. Уміння організувати облік фінансових результатів діяльності підприємств різних галузей							+					

економіки											
9. Уміння забезпечити достовірний облік власного та неоплаченого капіталів підприємств різних галузей економіки										+	
10. Уміння узагальнювати облікову інформацію у фінансовій звітності та своєчасно надавати її зовнішнім і внутрішнім користувачам.											+

8. Форми навчання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Екзамен / Залік.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру денної форми навчання

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	2	2	1	1		4
Тема 2	2	2	1	1		4
Тема 3	2	2	1	1	3	7
Разом змістовий модуль 1	6	6	3	3	3	21
Змістовий модуль 2						
Тема 1	2	2	1	2		7
Тема 2	2	2	1	2		7
Тема 3	2	2	1	1		6
Тема 4	2	2	1	1		6
Разом змістовий модуль 2	8	8	4	6	3	29
Разом						50

Розподіл балів, які отримують студенти впродовж семестру заочної форми навчання

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	-	100
35	50	15		

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»

11. Методичне забезпечення

1. Нусінов В.Я., Брадул О.М., Шевченко Л.Я. та інші. Бухгалтерський облік на підприємствах: методичний та практичний інструментарій: Навч. посіб. / Нусінов В.Я., Брадул О.М., Шевченко Л.Я. та інші. – Кривий Ріг: КТУ, 2011. - 496 с. (укр.мов.)
2. Електронний конспект лекцій.
3. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
4. Комплекти індивідуальних завдань.
5. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Господарський Кодекс України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>>
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України [від 16.07.1999 р. № 996-XIV] [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/Zak_basa/Z996/>
3. Бухгалтерський облік в Україні. Навчальний посібник для вузів / Р.Л. Хом'як, В.І. Лемішовський, А.С. Мороз та ін. - 4-те вид. - Л.: Інтеллект-

- Захід, 2010. - 1072 с.
4. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні / За ред. С.Ф. Голова. – Дніпропетровськ, ТОВ «Баланс-Клуб», 2012. – 768 с.
  5. Бухгалтерський фінансовий облік / Бутинець Ф.Ф., Бородін О.С., Герасимович А.М. та ін.; За ред. Бутинця Ф.Ф. – 7-е вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП “Рута”, 2012. – 832 с.
  6. Голова С.Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами : Практ. посіб. / С.Ф. Голова, В.М. Костюченко. - К.: Лібра, 2004. - 880 с.
  7. Голова С.Ф. Фінансовий облік: Підручник / Голова С.Ф., Костюченко В.М., Кравченко І.Ю., Ямборко Г.А. – К.: Лібра, 2013. – 976 с.
  8. Грачева Р. Энциклопедия бухгалтерского учета. – К.: Галицкие контракты, 2004. – 832 с.
  9. Грэй С.Дж., Нидлз Б.Е. Финансовый учет: глобальный подход. – М.: Волтерс Клувер, 2006. – 614 с.
  10. Лишиленко О.В. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник. -К.: Вид-во «Центр навчальної літератури», 2013. - 528 с.
  11. Сопко В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2006. - 526 с.
  12. Справжній бух облік. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Харків: Фактор, 2007. – 1072 с.
  13. Стельмащук А.М., Смоленюк П.С. Бухгалтерський облік: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 528 с.
  14. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. - 3-те вид., допов. і перероб. - К.: Алерта, 2012. - 926 с.
  15. Хомина П.Я. Фінансовий облік і звітність на підприємствах різних галузей / П.Я. Хомина. - Тернопіль: Астон, 2000. - 288 с.
  16. Енциклопедія господарських операцій. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Харків: Фактор, 2007. – 992 с.
  17. Чижевська Л.В., Пархоменко В.М., Кривоший М.М. Звітність підприємства / За ред.: Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ЖІТІ, 2012. – 436 с.

Допоміжна:

18. Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій: Наказ Міністерства фінансів України [від 30.11.1999 р. № 291] [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
19. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку: Наказ Міністерства фінансів України [від 29.12.2000р. № 356] [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://rada.gov.ua>

20. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: Наказ Міністерства фінансів України [від 30.09.2003р. №561 зі змінами та доповненнями] [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
21. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: Наказ Міністерства фінансів України [від 10.01.2007р. №2] [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
22. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій [Текст]: [затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
23. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Постанова правління НБУ [від 15.12.2004р. №637 зі змінами та доповненнями] — Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
24. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Текст]: [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02. 2013 р. № 73]. [Електронний ресурс].- Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
25. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [Текст]: [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000р. №92]. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
26. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи». [Текст]: [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 18.10.1999р.№242]. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Текст]: [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. №246]. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
28. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» [Текст]: [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999р. № 237]. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
29. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [Текст]: [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000р. №20]. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
30. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції» [Текст]: [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 26.04.2000 р. № 91] [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» [Текст]: [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2001р. № 559] [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
32. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда» [Текст]: [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28.07.2000р. №181]. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>

33. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» [Текст]: [затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. №290]. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
34. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». [Текст]: [затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999р.]. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>

Інформаційні ресурси

35. Верховна Рада України [Електронний ресурс]: офіційний сайт – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> – Назва з екрана.
36. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]: офіційний веб – сайт. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. – Назва з екрана.
37. Міністерство економіки України [Електронний ресурс]: офіційний веб – сайт. – Режим доступу: <http://me.kmu.gov.ua>. – Назва з екрана.
38. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]: офіційний веб – сайт. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>. – Назва з екрана.
39. Електронний фонд Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua> – Назва з екрана.

ЧАСТИНА 2

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЧАСТИНА II

ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ / ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ВИДИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЇХ СУТНІСТЬ

Тема 1. Поняття видів економічної діяльності, їх сутність. Семинар – розгорнута бесіда

Мета заняття: теоретична підготовка студентів з обліку у галузях економіки.

Завдання: вивчити сутність обліку в галузях економіки, функції, принципи та методи ведення обліку на підприємствах різних форм власності.

План заняття:

1. *Дискусійне обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:*

1. Поняття видів економічної діяльності, їх різноманітність.
  2. Класифікатор видів економічної діяльності (КВЕД), його побудова.
2. *Індивідуальне тестування.*

3. *Практичні завдання.*

Завдання 1.

Серед перелічених рахунків виберіть активні й пасивні: "Основні засоби", "Витрати на збут", "Знос основних засобів", "Статутний капітал", "Розрахунки з постачальниками", "Каса", "Виробничі запаси", "Відстрочені податкові активи", "Розрахунки за виданими авансами", "Розрахунки з підзвітними особами", "Доходи майбутніх періодів", "Додатковий капітал", "Витрати майбутніх періодів", "Розрахунки за одержаними авансами".

Завдання 2.

Визначити тип операцій:

Операція 1: Зараховані на поточний рахунок кошти на погашення дебіторської заборгованості .

Операція 2: Перераховано з поточного рахунка сума на погашення заборгованості постачальником.

Операція 3: Придбано обладнання з оплатою з поточного рахунка.

Операція 4: Придбано офісне обладнання з відстрочкою платежу.

Операція 5: Зараховано на поточний рахунок дивіденди по акціям.

Операція 6: Нараховано податок на прибуток.

Операція 7: Погашено кредит банку .

Завдання 3.

Які з перелічених статей належать до активу, а які до пасиву?

Статутний капітал, запаси, дебіторська заборгованість, короткострокові кредити банків, поточні фінансові інвестиції, векселі видані, грошові кошти, будівлі, споруди, резервний капітал, цільове фінансування, векселі отримані, доходи майбутніх періодів, позика банку, прибутки, заборгованість покупців.

Завдання 4.

Поділіть наведені документи на розпорядчі, виконавчі, бухгалтерського оформлення та комбіновані: розрахунок податку на прибуток, довіреність на отримання матеріальних цінностей, акт приймання матеріалів, наказ про призначення комісії у справі втрачених документів, акт на списання інвентарю, гарантійний лист про оплату, договір купівлі-продажу, наказ про прийняття працівника на роботу, прибутковий касовий ордер, акт приймання-передачі основних засобів, вимога на отримання матеріалів, відомість нарахування зносу основних засобів, платіжне доручення, авансовий звіт, відомість нарахування заробітної плати, розпорядження про оплату виконаних сумісниками робіт.

Тема 2. Облік у торгівлі

Семінар з виконанням практичних задач

Мета заняття: вивчити сутність, облік, класифікацію та оцінку операцій торгівельної діяльності.

Завдання: вивчення методів і організації ведення обліку у торгівлі.

План заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення

1. Характеристика галузі та особливості обліку в торгівлі.
2. Облік надходження товарів та їх зберігання.
3. Облік реалізації товарів в оптовій та роздрібній торгівлі.

2. Індивідуальне тестування.

3. Практичні завдання.

Завдання 1

Підприємством оптової торгівлі на умовах передоплати по договору купівлі – продажу придбаний товар на суму 900000 грн. (ПДВ –? грн.), крім того, здійснена передоплата автотранспортному підприємству за транспортні послуги по перевезенню товару в сумі 24000 грн. (ПДВ –? грн.). Товар доставлений та оприбуткований на склад .

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку підприємства оптової торгівлі.

Завдання 2

На підприємство оптової торгівлі надійшов товар. Згідно супроводжуючому документу постачальника – товарно-транспортної накладної – кількість товару складає 100 одиниць, а вартість товару – 240000 грн. (ПДВ – ? грн.). Транспортні витрати по доставці товару, вказані в документах постачальника, склали 9000 грн. (ПДВ –?грн.). В наявності податкова накладна постачальника. Сплата за товар здійснена в наступному звітному періоді.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку підприємства оптової торгівлі.

Завдання 3

Підприємство здійснює роздрібну торгівлю. На початку місяця касиру ЕККА видається з каси підприємства роздрібна монета в сумі 50 грн., яка в останній день місяця повинна бути здана в касу підприємства. Щоденно в касу підприємства здається виручка, а роздрібна монета залишається у ящику ЕККА. За звітний місяць виручка склала 45000 грн.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку.

Завдання 4

Мале підприємство “АРГО” 25 травня отримало від вітчизняного постачальника – підприємства “МРІЯ” товари для реалізації в роздріб на суму 180000 грн.(в тому числі ПДВ –? грн.). 26 травня кошти за товар були перераховані постачальнику – підприємству “МРІЯ”. 28 травня підприємство “МРІЯ” реалізувало товар покупцям за готівку на суму 240000 (в тому числі ПДВ –?) грн. Торгова націнка на товар склала 40000 грн.

Завдання:

1. Відкрити журнал реєстрації господарських операцій та відобразити господарські операції в проводках.
2. Розрахувати фінансовий результат від реалізації товару та відобразити у бухгалтерських проводках.

Завдання 5.

Скласти термінологічний словник ключових понять теми: оптова надбавка, роздрібна ціна, торгова націнка, вільна ціна а договірна ціна, фіксована ціна, регульована ціна, торгова знижка.

Тема 3. Облік у ресторанному господарстві. Семінар з виконанням практичних задач

Мета заняття: вивчити особливості ведення обліку у ресторанному господарстві.

Завдання: вивчення методів і організації ведення обліку у ресторанному господарстві.

План заняття:

1. *Обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:*

1. Характеристика ресторанного господарства і особливості обліку.
3. Калькулювання вартості страв.
3. Бухгалтерський облік на підприємствах ресторанного господарства

2. *Індивідуальне тестування.*

3. *Практичні завдання.*

Завдання 1

Розрахувати роздрібну ціну підприємства харчування на продукти, закуплені на ринку згідно Акту закупівлі:

Перелік продуктів	Одиниця виміру	Кількість	Закупівельна ціна, грн.	Сума, грн.
1. М'ясо (свинина)	кг	12	17, 0	204,0
2. Цибуля зелена	пучок	10	0,50	5,0
Всього	-	-	-	209,0

На м'ясо, розпорядженням представника Президента в області, розмір торгової надбавки обмежений 10%. Торгова надбавка на овочі – 50%. Вага 10 пучків цибулі зеленої – 1,2 кг.

Завдання 2

За період з 21.11.20xx р. по 1.03.20xx р. із кладової було відпущено 620кг сосисок, в тому числі з 21.11.20xx р. по 5.12.20xxр. – 115 кг за роздрібними цінами без націнки на суму 2690 грн., з 6.12.20xx р. по 1.03.20xxр. – 505 кг за

роздрібними цінами без націнки – 5030 грн. Торгова надбавка складає 10%, норма природного убутку складає 0,2%.

Визначити: результат інвентаризації та відобразити його в бухгалтерському обліку.

Завдання 3

Розрахувати роздрібну ціну підприємства харчування за отриманий товар від постачальника.

В супроводжувальних документах вказано:

Назва	Одиниця виміру	Кількість	Закупівельна ціна, грн.	Сума, грн.
Сода харчова, в т.ч. ПДВ	кг	100	4,60	460,0
Ящики картонні	шт.	10	10,0	100,0
Транспортні витрати	грн.	-		537,5
ПДВ на послуги	грн.	-	-	107,5
До сплати				1205,0

Фактичний рівень витрат за попередній місяць – 38,83%.

Граничний рівень рентабельності – 5%. Підприємство відноситься до першої категорії з націнкою 60%, що в % до товарообороту складає 37,5%.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОБЛІК У ГАЛУЗЯХ ЕКОНОМІКИ

Тема 4. Облік у будівництві

Семінар з виконанням практичних задач

Мета заняття: вивчити порядок ведення первинного, аналітичного та синтетичного обліку у будівництві.

Завдання: вивчення методів і організації ведення обліку у будівництві.

План заняття:

1. *Обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:*

1. Характеристика галузі та особливості обліку.
2. Облік витрат будівельних організацій
3. Визначення доходів і витрат за період виконання будівельного контракту.

2. *Індивідуальне тестування.*

3. Практичні завдання.

Завдання 1.

Компанія “Фіаско” має п’ять незавершених контрактів на кінець 200- р. Всі контракти були розпочаті в 200- р. Загальні доходи і загальні витрати за всіма контрактами, а також ступінь завершення робіт за контрактами на 31 грудня 200-р. складають:

Показники	Контракт					Разом
	1-й	2-й	3-й	4-й	5-й	
Загальний дохід від контракту, грн.	290	1040	960	400	110	2800
Загальні витрати за контрактом, грн.	220	900	700	580	170	2570
Очікуваний прибуток (збиток), грн.	70	140	260	(180)	(60)	230
Витрати, понесені на 31 грудня 200-р., грн.	88	720	700	116	84	1708
Ступінь завершення робіт (%)	40	80	100	20	50	66

Необхідно:

Визначити суми прибутків (збитків) за 20XXр., які компанія “Фіаско” буде мати у разі, якщо:

- 1) кожний контракт буде розглядатися окремо;
- 2) всі контракти будуть об’єднані;
- 3) контракти третій та четвертий будуть враховуватися як один контракт, а решта контрактів – окремо.

Завдання 2

Підприємство уклало договір з підрядником №1 на дообладнання (реконструкцію) верстального парку пристроями, що збільшують його продуктивність. Сума договору – 8400 грн., у тому числі ПДВ – 1400 грн.

Підприємство провело підрядним способом (підрядник № 2) поточний ремонт (побілка, пофарбування, обклеювання шпалерами тощо) адміністративних приміщень на суму 3600 грн., у тому числі ПДВ – 600 грн., приміщення складу готової продукції на суму 2400 грн., у тому числі ПДВ –

400 грн., приміщення цеху основного виробництва на суму 6000 грн., у тому числі ПДВ – 1000 грн.

За умовами договорів передоплата складає 50% загальної суми договорів:

Підрядчику №1 – 4200 грн., у тому числі ПДВ – 700 грн.;

Підрядчику №2 – 6000 грн., у тому числі ДВВ – 1000 грн.

Необхідно:

Відобразити дані операції в бухгалтерському обліку.

Завдання 3

Будівельна організація (підрядчик) підписала договір - підряду із замовником на загальну кошторисну вартість у розмірі 180300 грн. Термін виконання контракту - два звітні періоди. Замовник зробив передоплату на суму 65000 грн. У першому звітному періоді підписаний акт формою КС-3 на суму 90000 грн., в другому звітному періоді - на суму 90300 грн.

У першому і в другому звітному періоді підрядник несе наступні витрати:

- списані будівельні матеріали - 35400 грн. і 40200 грн.;
- нарахована зарплата будівельним робітником - 14540 грн. і 15010 грн.;
- утримання і експлуатація будівельних механізмів - 9300 грн. і 10900 грн.;
- загальновиробничі накладні витрати (розподілювані) - 4660 грн. і 5200 грн.;
- . - адміністративні витрати - 12100 грн. і 14600 грн.;
- витрати на збут - 3080 грн. і 2200 грн.

Після закінчення робіт і їх прийомом замовник розрахувався повністю. Необхідно визначити суму доходу підрядчика в першому і другому звітному періоді, використовуючи метод оцінки виміру і оцінки виконаних робіт і відобразити дані операції на бухгалтерських рахівницях.

Завдання 4

1. Будівельна організація (підрядчик) підписала договір – підряду з замовником на цегляну в об'ємі 460 м³ і на укладку плит перекриттів у

кількості 120 шт. Вартість 1 м³ цегляної кладки 60 грн. укладки 1 плити перекриття – 22 грн. Загальна вартість контракту – 30240 грн. За один звітний період підрядник виконав 310м³ цегляної укладки та здійснив укладку 85 шт. плит перекриття. За даний звітний період підрядчик поніс наступні витрати:

- Списані будівельні матеріали – 10120 грн.;
- Нарахована заробітна плата будівельникам – 3900 грн.;
- Експлуатація будівельних машин та механізмів – 2850 грн.;
- Розподіляються накладні витрати – 1100 грн.;
- Адміністративні витрати – 1920 грн.;

Необхідно визначити дохід підрядчика за перший звітний період методом відношення фактично завершених до загального об'єму роботи в натуральному вимірі та показати проведення операцій на бухгалтерських рахунках.

Тема 5. Облік у сільському господарстві

Семінар з виконанням практичних задач

План заняття:

Мета заняття: вивчити порядок ведення бухгалтерського обліку у сільському господарстві.

Завдання: вивчення методів і організації ведення обліку у сільському господарстві.

1. Обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Характеристика галузі та її державна підтримка.
2. Характеристика та оцінка біологічних активів.
3. Облік витрат сільськогосподарських підприємств.

2. Індивідуальне тестування.

3. Практичні завдання.

Завдання 1.

1. Зробити бухгалтерські проведення і необхідні розрахунки.

Нараховано заробітну плату:

працівнику рослинництва; працівнику тваринництва; працівнику допоміжного виробництва; агроному; завідувачу ферми.

Нараховано відрахування на соціальні заходи від заробітної плати працівників тваринництва, яка становить 15 000 грн.

Нараховано амортизацію сільськогосподарської техніки.

Завдання 2.

Зробити бухгалтерські проведення і необхідні розрахунки.

Оприбутковано продукцію рослинництва; насіння; продукцію тваринництва. Відображено різницю між витратами на створення продукції та її справедливою вартістю.

1. Реалізовано продукцію рослинництва, собівартість якої 3000 грн на суму 5000 грн без ПДВ.

2. Зробити бухгалтерські проведення.

Придбано робочу худобу вартістю 6000 грн без ПДВ, транспортні витрати — 330 грн без ПДВ.

Оприбутковано приплід молодняка, витрати на вирощування якого становили 1900 грн, а справедлива вартість — 2200 грн.

3. Реалізовано довгострокові біологічні активи, які оцінюють за первісною вартістю: первісна вартість — 8100 грн, нарахований знос — 700 грн, дохід від реалізації — 9600 грн з ПДВ.

4. Переведено довгострокові біологічні активи первісною вартістю 5000 грн, знос — 400 грн до групи активів, які обліковують за справедливою вартістю; ця вартість становить 4500 грн. Зробити бухгалтерські проведення.

Завдання 3.

Зробити бухгалтерські проведення. Висаджено саджанці покупні вартістю 5000 грн. Наділі витрати на їх біологічні перетворення становили 14 000 грн. Переведено їх до складу зрілих біологічних активів за справедливою вартістю 18 000 грн.

Тема 6. Облік на автотранспортних підприємствах **Семінар з виконанням практичних задач**

План заняття:

Мета заняття: вивчити порядок ведення обліку на автотранспортних підприємствах.

Завдання: вивчення методів і організації ведення обліку на автотранспортних підприємствах.

1. *Обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:*

1. Види автотранспортних послуг, організація і ліцензування автоперевезень.

2. Організація автоперевезень.

3. Структура автопарків.

2. *Індивідуальне тестування.*

3. *Практичні завдання.*

Завдання 1. АТП придбало легкове авто за 70000 грн без ПДВ. Реєстраційний збір становить 250 грн, об'єм циліндрів — 2000 см³, податок із власників транспортних засобів дорівнює 10 грн за 100 см³. Зробити необхідні бухгалтерські проведення з придбання та введення в експлуатацію автомобіля.

Завдання 2. АТП придбало мікроавтобус за 180000 грн з ПДВ. Ставка податку з власників транспортних засобів— 5 грн за 100 см³, об'єм циліндрів двигуна — 4600 см³. Реєстраційний збір становить 320 грн. Авто введено в експлуатацію, здійснено перевезення пасажирів протягом одного місяця на суму 20 000 грн без ПДВ; витрати бензину склали 2000 л. Зробити бухгалтерські проведення з придбання маршрутного автомобіля та надання послуг з перевезення пасажирів.

Завдання 3. АТП здійснило перевезення вантажу вагою 3 т і виставило рахунок замовнику на 600 грн (з ПДВ). Витрати бензину становлять 100 грн. Зробити необхідні бухгалтерські проведення.

Завдання 4. ТОВ «АВС» надало послуги з перевезення вантажу підприємству «ПКС» на суму 15 000 грн з ПДВ. Заробітна плата водія складала 2000 грн, витрати на паливно-мастильні матеріали склали 3000 грн. Відобразити в бухгалтерському обліку господарські операції, які мали місце на ТОВ «АВС» та вказати первинні документи, на підставі яких здійснювалися операції.

Завдання 5. АТП здійснило перевезення вантажів на суму 60 000 грн з оплатою після перевезення і на суму 18 000 грн за передоплатою. Витрати: заробітна плата— 20 000 грн, паливно-мастильні матеріали — 10 000 грн, адміністративні витрати — 2000 грн, інші прямі витрати — 3000 грн. Зробити необхідні бухгалтерські проведення.

Завдання 6. АТП отримало з каси автовокзалу за продаж квитків на перевезення пасажирів 96 000 грн. Страховий збір, включений до вартості квитків, становить 600 грн. Витрати АТП становлять 75 000 грн. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку зазначені операції, визначити фінансовий результат.

Тема 7. Облік туристичної діяльності

Семінар з виконанням практичних задач

Мета заняття: вивчити порядок обліку туристичної діяльності.

Завдання: вивчення методів і організації ведення обліку туристичної діяльності.

План заняття:

1. Обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Характеристика туристичної діяльності
2. Документальне оформлення туристичних послуг
3. Особливості обліку туристичної діяльності

2. Індивідуальне тестування.

3. Практичні завдання.

Завдання 1

Припустимо, що суб'єкт туристичної діяльності (санаторій) придбав бланки путівок на суму 30000,00 грн., в т.ч. ПДВ - ?грн. Частина з них (на суму 12000,00 грн. в т.ч. ПДВ -?,00 грн) замовники передали покупцю (без попередньої оплати). Реальна вартість переданих путівок складає 240000,00 грн., в т.ч. ПДВ - ? грн. Собівартість наданих послуг складає 150000,00 грн. Необхідно скласти бухгалтерські проводки

Завдання 2

Туроператор при формуванні тура уклав угоди і оплатив вартість послуг: готелю - за проживання туристів - 6000,00 грн.; ресторану - за організацію харчування - 2400,00 грн.; автотранспортному підприємству - за перевезення туристів - 600,00 грн.; спортивному комплексу за надання оздоровчих послуг - 900,00 грн.; екскурсійному бюро - за екскурсійне обслуговування - 500,00 грн. Інші витрати туроператора склали 1700,0 грн. Виручка від реалізації путівок склала 18000,00 грн. Вартість бланків путівок - 120,00 грн., в т.ч. ПДВ - 20,00 грн.

Необхідно скласти бухгалтерські проводки

ЧАСТИНА III
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ВИДИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЇХ СУТНІСТЬ

Тема 1. Види економічної діяльності, їх сутність

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, підготовка доповіді, розв'язання задач.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1. Поняття видів економічної діяльності, їх різноманітність
2. Класифікатор видів економічної діяльності (КВЕД), його побудова

3. Розв'яжіть тестові завдання:

1. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві регулюється:

А) Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»;

В) Податковим кодексом;

С) Законом України «Про господарські товариства»;

Д) правильна відповідь відсутня.

2. Питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві

належить:

А) до компетенції його власника або уповноваженого органу (посадової особи) відповідно до законодавства та установчих документів;

В) до компетенції Податкової адміністрації за місцем реєстрації підприємства;

С) до компетенції Міністерства фінансів України;

Д) правильна відповідь відсутня.

3. Підприємство самостійно:

А) визначає облікову політику підприємства;

В) обирає форму бухгалтерського обліку як певну систему реєстрів обліку, порядку і способу реєстрації та узагальнення інформації в них з додержанням єдиних засад, встановлених Законом про бухгалтерський облік і звітність;

С) розробляє систему і форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, звітності і контролю господарських операцій;

Д) всі попередні відповіді правильні.

4. Керівник підприємства зобов'язаний:

А) вивчити засади бухгалтерського обліку;

В) організувати контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій;

С) створити необхідні умови для правильного ведення бухгалтерського обліку, забезпечити неухильне виконання всіма підрозділами, причетними до бухгалтерського обліку, правомірних вимог бухгалтера щодо дотримання порядку оформлення та подання до обліку первинних документів;

Д) правильна відповідь відсутня.

5. Відповідальність за бухгалтерський облік господарських операцій, пов'язаних з ліквідацією, включаючи складання ліквідаційного балансу і фінансової звітності покладено:

А) на головного бухгалтера підприємства;

В) на ліквідаційну комісію, яка утворюється відповідно до законодавства;

С) на керівника підприємства;

Д) на Міністерство фінансів України;

6. Обліковий регістр являє собою:

А) спосіб групування інформації із первинних документів, що відображає зміни в структурі об'єктів бухгалтерського обліку за певний проміжок часу; *

В) спосіб відображення господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку;

С) таблицю, яка складається за даними оборотів щодо рахунків бухгалтерського обліку.

Д) правильна відповідь відсутня.

7. Принцип обачливості передбачає, що:

А) оцінка активів і зобов'язань підприємства здійснюється, виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати далі;

В) оцінка, що застосовується в бухгалтерському обліку, повинна запобігати заниженню оцінки зобов'язань і витрат та завищенню оцінки активів і доходів підприємства;

С) вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства в його фінансовій звітності проводиться в єдиній грошовій одиниці.

Д) вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства в його фінансовій звітності проводиться в єдиній натуральній одиниці.

8. Документація –це:

А) відображення об'єктів бухгалтерського обліку в єдиному грошовому вимірнику з метою узагальнення їх у цілому по підприємству

В) засіб перевірки фактичної наявності товарно-матеріальних цінностей і грошових коштів шляхом перерахування, зважування, вимірювання.

С) відображення господарських операцій на бланках документів або технічних носіях (магнітних стрічках, дисках).

Д) не має правильної відповіді.

9. Самостійна ініціативна діяльність з виготовлення продукції, надання послуг, реалізації товарів з метою одержання прибутку називається:

А) статутом підприємства;

В) підприємством;

С) підприємництвом;

Д) не має правильної відповіді.

10. Фізична особа відрізняється від юридичної тим, що:

А) фізична особа не може мати печатки;

В) юридична особа має статут;

С) фізична особа платить менше податків;

Д) не має правильної відповіді.

11. Рахунки, призначені для руху грошових коштів є:

А) пасивними;

В) активними;

С) позабалансовими;

Д) активно – пасивними.

12. Рахунки, призначені для обліку доходів, прибутку є:

А) активними;

В) пасивними;

С) позабалансовими;

Д) активно – пасивними.

13. Кредитовий оборот по пасивному рахунку показує:

А) збільшення майна;

В) збільшення капіталу або зобов'язань;

С) зменшення капіталу;

Д) всі відповіді правильні.

14. Квартальна звітність підприємства складається з:

А) Балансу, Звіту про фінансові результати. Звіту про рух коштів;

В) Балансу, Звіту про фінансові результати;

С) Балансу, Звіту про фінансові результати. Звіту про рух грошових-коштів. Звіту про власний капітал;

Д) не має правильної відповіді.

15. Метою складання звітності є надання інформації про стан підприємства:

А) інвесторам та кредиторам;

В) менеджерам та управлінському персоналу;

С) робітникам підприємства;

Д) всі відповіді правильні.

16. Підприємство повинно висвітлювати обрану облікову політику шляхом описування:

А) принципів оцінки статей звітності;

В) методів обліку відносно окремих статей звітності.

С) всі відповіді правильні;

Д) не має правильної відповіді.

17. Метою складання фінансової звітності є:

А) надання користувачам для прийняття рішення повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів підприємства;

- В) надання даних про результати діяльності та рух коштів менеджерам;
- С) надання даних про результати діяльності інвесторам;
- Д) надання керівникам підприємства повної, правдивої та неупередженої інформації для прийняття управлінських рішень.

18. Звітним періодом до складання фінансової звітності є:

- А) календарний рік;
- В) місяць;
- С) квартал;
- Д) 9 місяців.

19. Не є обов'язковим і використовується виключно для внутрішніх потреб управління:

- А) податковий облік;
- В) управлінський облік;
- С) фінансовий облік;
- Д) всі наведені вище.

20. Обов'язковість ведення бухгалтерського обліку в Україні закріплена в:

- А) Законі України "Про податкову службу";
- В) Законі України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні";
- С) Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку;
- Д) Конституції України.

4. Виконати завдання:

Завдання 1

Визначити вплив господарських операцій на баланс:

Таблиця 1- Журнал господарських операцій за березень

Зміст господарської операції	Тип госп. операції (вплив на баланс)			
	Перерозподіл		актив і пасив	
	в активі	в пасиві	Збільшення	Зменшення
Придбано товари в кредит				
Сформовано статутний капітал				
Отримано гроші від покупців в касу				
Видана з каси готівка на відрядження				
Оплачені витрати з поточного рахунку				
Придбані офісні меблі за рахунок кредиту банку				
Взято позику в банку				
Повернено постачальнику товари				
Придбано паливо для виробничих потреб				
Нараховано заробітну плату робочим основного виробництва				

Завдання 2

Визначити вплив господарських операцій на баланс:

Таблиця - Журнал господарських операцій за вересень

	Тип госп. операції (вплив на баланс)			
	Перерозподіл		Актив і пасив	
	в активі	в пасиві	Збільшення	Зменшення
Оплачено готівкою дебіторську заборгованість				
Відвантажено покупцям продукцію				
Взято позику у фірми «АВС»				
Придбано запчастини у фірми «БК»				
Отримано в касу гроші з поточного рахунку				
Відпущено зі складу матеріали у виробництво				
Оприбутковано основні засоби				
Повернуто в банк невидану своєчасно заробітну плату				
Повернуто в касу невитрачену підзвітну суму				
Оприбутковано на склад готову продукцію				
Видано короткостроковий вексель				
Внесено власником основні засоби в рахунок поповнення статутного капіталу				
Надійшла на склад бракована продукція				
Видано з каси заробітну плату				
Отримано МПП від постачальників				
Отримано короткостроковий вексель				
Придбано матеріали підзвітною особою				
Погашено з поточного рахунку заборгованість за податками				

Література:[1-10, 12-17]

Тема 2. Облік у торгівлі

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, підготовка доповіді; розв'язування задач.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1. Характеристика галузі та особливості обліку в торгівлі
2. Облік надходження товарів та їх зберігання
3. Облік реалізації товарів в оптовій та роздрібній торгівлі

3. Розв'яжіть тестові завдання:

1. Торговий патент не потрібно купувати в таких випадки х:

- A) при роздрібній торгівлі продовольчими товарами;
- B) при роздрібній торгівлі непродовольчими товарами;
- C) при торгівлі підакцизними товарами;
- B) при оптовій торгівлі.

2. Ліцензія — це:

- A) оборотний матеріальний актив;
- B) необоротний матеріальний актив;
- C) необоротний нематеріальний актив;
- D) цінний папір.

3. У ціну товару на підприємстві роздрібно́ї торгівлі входять:

- A) собівартість товару, акцизний збір, ПДВ;
- B) собівартість товару, прибуток виробника, акцизний збір.

ПДВ;

- C) собівартість товару, акцизний збір, ПДВ, торговельна надбавка;
- D) собівартість товару.

4. Для отримання товару на складі постачальника представнику торгового підприємства видається:

- A) рахунок-фактура;
- B) товарно-транспортна накладна;
- C) довіреність;
- D) накладна.

5. Торговельні надбавки за реалізованими товарами роздрібно́го підприємства списуються такими проводками:

- A) Д-т рахунка 281 К-т рахунка 285;
- B) Д-т рахунка 282 К-т рахунка 285;
- C) Д-т рахунка 902 К-т рахунка 285;
- D) Д-т рахунка 902 К-т рахунка 285 червоним сторно.

6. До стаціонарної торговельної мережі належать:

- A) дискаунти;
- B) кіоски та ларки;
- C) торгові дома;
- D) усі перелічені об'єкти.

7. Продаж товарів у розстрочку дозволений:

- A) усім підприємствам торгівлі;
- B) лише підприємствам роздрібно́ї торгівлі;
- C) лише підприємствам, що придбали спеціальний патент;
- D) лише підприємствам, що мають відповідну ліцензію.

8. Патент, що використовується для разового продажу товарів — це:

- A) платний патент;
- B) пільговий патент;
- C) безоплатний патент;
- D) короткотерміновий патент.

9. Які із зазначених операцій не оподатковуються ПДВ?

- A) придбання ліцензії, сертифікату;
- B) придбання торгового патенту, ліцензії;
- C) плата за вхід до грального закладу;
- D) придбання сертифікату.

10. Які з видів діяльності підлягають патентуванню?

- A) торгівля, готелі;
- B) гральний бізнес, побутові послуги;
- C) торгівля, побутові послуги;
- D) побутові послуги.

11. Відобразити податкове зобов'язання з ПДВ у торгівлі, коли перша подія — отримання передоплати:

	Дт.	Кт.
A)	702	641;
B)	643	641;
C)	641	643;
D)	702	643.

12. Витрати на маркетингові заходи на підприємствах громадського харчування включаються до витрат:

- A) виробництва;
- B) загальновиробничих;
- C) адміністративних;
- D) на збут.

13. Торгівельна діяльність, це

A) Діяльність підприємства з придбання та реалізації товарів, робіт, послуг народного, споживчого призначення з подальшим отриманням винагороди, у грошовому або матеріальному вимірі;

B) Самостійна діяльність юридичних та фізичних осіб зі здійснення операцій купівлі-продажу товарів споживчого призначення з метою отримання прибутку;

- C) Всі твердження є вірними.
- D) Немає вірної відповіді.

14. Облік витрат обігу на підприємстві торгівлі ведеться на рахунку:

- A) 23;
- B) 91;
- C) 92;
- D) 93.

15. При прийманні на роботу комірника з ним обов'язково укладається:

- A) колективний договір;
- B) договір про повну матеріальну відповідальність;
- C) договір про часткову матеріальну відповідальність;

D) трудовий договір.

16. Торговельні надбавки за реалізованими товарами роздрібного підприємства списуються такими проводками:

- A) Д-т рахунка 281 К-т рахунка 285;
- B) Д-т рахунка 282 К-т рахунка 285;
- C) Д-т рахунка 902 К-т рахунка 285;
- D) Д-т рахунка 902 К-т рахунка 285 червоним сторно.

17. Продаж товарів у розстрочку дозволений:

- A) усім підприємствам торгівлі;
- B) лише підприємствам роздрібної торгівлі;
- C) лише підприємствам, що придбали спеціальний патент;
- D) лише підприємствам, що мають відповідну ліцензію.

18. Патент, що використовується для разового продажу товарів - це:

- A) платний патент;
- B) пільговий патент;
- C) безоплатний патент;
- D) короткотерміновий патент.

19. Договір, за яким одна сторона зобов'язується за дорученням іншої сторони-комітента за винагороду здійснити одну або кілька угод від свого імені, називається:

- A) договором консигнації;
- B) договором купівлі-продажу;
- C) договором комісії;
- D) бартерним договором.

20. Договірні зобов'язання обліковуються на рахунку:

- A) 04 «Непередбачені активи і зобов'язання»;
- B) 05 «Гарантії та забезпечення надані»;
- C) 06 «Гарантії та забезпечення отримані»;
- D) 03 «Контрактні зобов'язання».

4. Виконати завдання:

Завдання 1.

В звітному періоді підприємство здійснювало операції по оптовій торгівлі та надавало посередницькі послуги. Товари обліковувалися в купівельних цінах.

По даним бухгалтерського обліку в звітному періоді реалізовано:

– товарів на суму 12000 грн. (ПДВ – 2000 грн.). Балансова вартість

реалізованих товарів – 7000 грн.;

– посередницьких послуг на суму 7200 грн. (ПДВ – 1200 грн.).

Фактичні витрати по наданим послугам склали 4000 грн.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку

Завдання 2.

Зробити розрахунок вартості використаних виробничих запасів по методу середньозваженої вартості:

1. кількість запасів на початок місяця – 100 на суму 8000 грн.
2. Поступило виробничих запасів за місяць.
  - 1 партія – 1000 шт. на суму 19000 грн.
  - 2 партія – 1500 шт. на суму 24000 грн.
  - 3 партія 1800 шт. на суму 21000 грн.
3. використано виробничих запасів – 32000
4. залишок на кінець місяця – ?.

Завдання 3.

Підприємство А оприбуткувало товари від постачальника на суму 1200 грн. з ПДВ. Товар надійшов у зворотній тарі вартістю 240 грн. з ПДВ. Транспортні витрати за поставку товару транспортною організацією - 120 грн. з ПДВ. Зворотна тара повернута постачальнику. Власна торговельна надбавка до купівельної вартості - 20%.

Здійснити бухгалтерські проводки.

Завдання 4. Підприємством роздрібною торгівлі у постачальника за попередньою оплатою закуплено товар на суму 15 000 грн. з ПДВ. Власна торговельна надбавка підприємства - 25%. Після оприбуткування на складі товар передано в магазин і реалізовано.

Здійснити бухгалтерські проводки.

Завдання 5. Між підприємствами А та Б укладено бартерний контракт з обміну неподібними товарами. Контрактна вартість товарів однакова і становить 12 000 грн. Собівартість товару підприємства А - 9000 грн., В - 9500 грн.

Здійснити бухгалтерські проводки для обох підприємств.

Література:[1-10, 12-22]

Тема 3. Облік у ресторанному господарстві

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, підготовка доповіді, розв'язання задач.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

- 1) Характеристика ресторанного господарства і особливості обліку;
- 2) Калькулювання вартості страв;
- 3) Бухгалтерський облік на підприємствах ресторанного господарства.

Розв'яжіть тестові завдання:

1. При закупівлі продуктів у населення складається такий документ:

- A) накладна;
- B) товаротранспортна накладна;
- C) сертифікат якості;
- D) акт закупівлі.

2. Облік витрат обігу на підприємствах громадського харчування ведеться на рахунку:

- A) 23;
- B) 26;
- B) 91;
- Г) 93.

3. На підприємствах торгівлі та громадського харчування не застосовується такий рахунок бухгалтерського обліку:

- A) 91;
- B) 92;
- C) 93;
- D) 94.

4. Підставою для визначення норм вкладень продуктів у блюда є такий документ:

- A) наказ керівника підприємства;
- B) розрахунки шеф-кухаря;
- C) розрахунки економіста підприємства;
- D) збірники рецептур.

5. У калькуляційних картках вартість блюд визначається:

- A) за фактичними нормами вкладень продуктів;
- B) за затвердженими рецептурами норм вкладень продуктів;
- C) за затвердженими керівником нормами вкладень продуктів;
- D) не за нормами.

6. Визначення собівартості блюд є обов'язковим:

- A) для всіх підприємств громадського харчування;
- B) лише для суб'єктів малого підприємництва;
- C) для суб'єктів підприємництва, що не підпадають під визначення малі;
- D) для державних підприємств.

7. Норми природних втрат продуктів при зберіганні продуктів і товарів визначаються на підставі:

- A) наказу керівника підприємства;
- B) розрахунків, що враховують попередні;
- C) нормативних документів;
- D) всі відповіді вірні.

8. Створення резерву на покриття втрат товарів від природних втрат при реалізації відображається бухгалтерською проводкою:

- A) Д-т 93 К-т 474;
- B) Д-т 23 К-т 48;
- C) Д-т 92 К-т 474;
- D) Д-т 474 К-т 281.

9. Собівартість реалізованих готових блюд списується бухгалтерською проводкою:

- A) Д-т 23 К-т 26;
- B) Д-т 901 К-т 26;
- C) Д-т 93 К-т 282;
- D) Д-т 282 К-т 26.

10. Нестача товару понад норму природних втрат списується бухгалтерською проводкою:

- A) Д-т 92 К-т 282;
- B) Д-т 23 К-т 282;
- C) Д-т 91 К-т 282;
- D) Д-т 947 К-т 282.

11. В акті закупівлі продуктів у населення обов'язково треба вказувати:

- A) сімейний стан фізичної особи;
- B) основне місце роботи фізичної особи;
- C) дату народження фізичної особи;
- D) ідентифікаційний код фізичної особи.

12. Продаж талонів відображається бухгалтерською проводкою:

- A) Д-т 301 К-т 701;
- B) Д-т 3П К- 701;
- C) Д-т 311 К-т 681;
- D) Д-т 361 К-т 681.

13. Підприємства громадського харчування є платниками ПДВ:

- A) лише ті, які перебувають на загальній системі оподаткування;
- B) ті, які обрали спрощену систему оподаткування;

В) усі підприємства громадського харчування незалежно від вибраної системи оподаткування;

Г) суб'єкти підприємницької діяльності, на яких поширюється дія Закону України «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності» у частині придбання спеціального патенту.

14. Не застосовувати реєстратори розрахункових операцій мають право:

А) усі підприємства громадського харчування;

В) підприємства громадського харчування, що перейшли на спрощену систему оподаткування;

С) суб'єкти підприємницької діяльності - фізичні особи - платники єдиного податку;

Д) суб'єкти підприємницької діяльності - фізичні особи – на загальній системі оподаткування.

15. Тип підприємства громадського харчування визначається:

А) в установчих документах;

В) наказом по підприємству;

С) залежно від відповідності вимогам, встановленим нормативними документами;

Д) всі відповіді вірні.

16. Витрати на маркетингові заходи на підприємствах громадського харчування включаються до витрат:

А) виробництва;

В) загальновиробничих;

С) адміністративних;

Д) на збут.

17. Вилучення з обігу блюд з простроченим строком реалізації відображається проводкою:

А) Д-т 281 К-т 282;

В) Д-т 23 К-т 26;

С) Д-т 93 К-т 26;

Д) Д-т 947 К-т 26.

18. Визначення собівартості блюд є обов'язковим:

А) для всіх підприємств громадського харчування;

В) лише для суб'єктів малого підприємництва;

С) для суб'єктів підприємництва, що не підпадають під визначення малі;

Д) для державних підприємств.

19. Поворотна тара, що підлягає поверненню постачальнику, обліковується на субрахунку

А) 281;

В) 284;

С) 204;

Д) 22.

20. Облік витрат обігу на підприємствах громадського харчування ведеться на рахунку:

- A) 23;
- B) 26;
- C) 91;
- D) 93.

4. Виконати завдання:

Завдання 1. Працівнику підприємства громадського харчування відпущено обідні блюда у рахунок заробітної плати на суму 30,0 грн.; собівартість блюд - 20,4 грн.

Навести кореспонденцію рахунків за наведеною господарською операцією.

Завдання 2. Підприємством громадського харчування реалізовано населенню за місяць товарів на суму 2400 грн. і блюд на суму 4860 грн. За товарами середня торговельна надбавка до цін закупівлі становить 30%, рентабельність виробництва готової продукції - 35%.

Навести кореспонденцію рахунків із сумами за реалізацією товарів та блюд.

Завдання 3. Підприємство громадського харчування реалізувало промислового підприємству 1000 талонів на комплексні обіди. Вартість одного талона - 4,92 грн. Протягом місяця було отоварено 950 талонів. Собівартість комплексного обіду - 3,72 грн.

Навести кореспонденцію рахунків за здійсненими господарськими операціями.

Завдання 4. Постачальнику перераховано за продукти 6000 грн. з ПДВ. При отриманні продуктів виявлено невідповідність кількості продуктів товару в документах постачальника та фактично на суму 24 грн., про що було складено акт. Нестача продукту - в межах природних втрат.

Здійснити бухгалтерські проводки за отриманням продуктів.

Завдання 5. Ціна пляшки коньяку місткістю 0,5 л становить 18 грн., пляшки коли місткістю 2л - 4 грн. Ціни з ПДВ. Розрахувати рецепт коктейлю, щоб його продажна вартість становила 1 грн. за 200 мл, включаючи 10 % -ву власну торговельну надбавку.

Здійснити всі проводки за закупівлею інгредієнтів, виробництвом коктейлю та реалізацією 200 мл.

Завдання 6. При інвентаризації складу було виявлено нестачу 5 кг цукру. Закупівельна ціна 1 кг цукру - 20,4 грн., ціна продажу - 30,0 грн. Винним визнано комірника, за рахунок якого було відшкодовано нестачу. Суму відшкодування утримано із заробітної плати комірника.

Навести необхідну кореспонденцію рахунків.

Завдання 7. Для приготування блюд на ринку підзвітною особою було закуплено у продавця Петрової Л.М. 3,0 кг цибулі і сплачено їй 7,2 грн.

Скласти акт закупівлі цибулі, авансовий звіт підзвітної особи та навести кореспонденцію рахунків.

Завдання 8. При інвентаризації виявлено нестачу товару на суму 120 грн., у тому числі торговельна надбавка - 30 грн. Винних не виявлено. Навести необхідну кореспонденцію рахунків.

Завдання 9. На початок звітнього місяця залишок товарів на підприємстві громадського харчування становив 2400 грн., у тому числі торговельна надбавка -800 грн. Отримано товарів за купівельною вартістю на суму 6000 грн. На них оприбуткована торговельна надбавка в розмірі 20% до ціни закупівлі. Протягом місяця зроблено уцінку товарів у межах торговельної надбавки на суму 200 грн. Реалізовано товару на суму 8400 грн.

Розрахувати реалізовану торговельну надбавку і здійснити всі можливі бухгалтерські проводки.

Завдання 10. На підприємстві громадського харчування за місяць вилучено з обігу у зв'язку з простроченням терміну реалізації блюд на суму 240 грн. за продажними цінами. Собівартість блюд - 175 грн., у тому числі продукти - 105 грн. за ціною купівлі без ПДВ. Непридатні для вживання блюда реалізовані сільськогосподарському підприємству для годівлі свиней за суму 6 грн. з ПДВ.

Навести необхідну кореспонденцію рахунків із сумами.

Література:[1-10, 12-18]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2: ОБЛІК У ГАЛУЗЯХ ЕКОНОМІКИ.

Тема 4. Облік у будівництві

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, підготовка доповіді, розв'язання задач.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Самостійно опрацюйте питання:

- 1). Характеристика галузі та особливості обліку.
- 2). Облік витрат будівельних організацій
- 3) Визначення доходів і витрат за період виконання будівельного контракту.

3. Розв'яжіть тестові завдання:

1. За участю у спорудженні об'єкта учасники будівництва поділяються так:

А)підрядник і страховик;

- В) підрядчик і субпідрядник;
- С) підрядчик і замовник;
- Д) замовник і забудовник.

2. Тимчасові нетитульні споруди зі строком служби до одного року належать:

- А) до основних засобів;
- В) до інших необоротних матеріальних активів;
- С) до малоцінних та швидкозношуваних предметів.
- Д) до нематеріальних активів.

3. Субрахунок 238 має таку назву:

- А) «Витрати з експлуатації будівельних машин і механізмів»;
- В) «Незавершені будівельні контракти»;
- С) «Проміжні рахунки»;
- Д) «Основне виробництво».

4. Будівельно-монтажні роботи підлягають:

- А) патентуванню;
- В) ліцензуванню;
- С) патентуванню і ліцензуванню;
- Д) немає вірної відповіді.

5. При списанні будівельні підприємства застосовують такий метод оцінки запасів:

- А) ФІФО;
- В) середньозваженої собівартості;
- С) ідентифікованої собівартості;
- Д) будь-який, передбачений П(С)БО 9 «Запаси».

6. Будівельні підприємства для обліку власних запасів використовують такі рахунки:

- А) готової продукції;
- В) матеріалів;
- С) позабалансові;
- Д) основних засобів.

7. Валова заборгованість підрядника - це:

А) перевищення витрат підрядника і визнаного ним прибутку (за винятком визнаних збитків) над сумою проміжних рахунків (без непрямих податків) на дату балансу з початку виконання будівельного контракту;

В) перевищення проміжних рахунків (без непрямих податків) над витратами підрядника і визнаного ним прибутку (за винятком визнаних збитків) на дату балансу з початку виконання будівельного контракту;

С) різниця між обсягом виконаних робіт та загальною вартістю будівельно-монтажних робіт згідно з контрактом.

Д) не має правильної відповіді.

8. Проводкою за дебетом субрахунки 238 та кредитом субрахунки 239 відображається:

- A) валова заборгованість замовника;
- B) списання витрат цеху ремонту на витрати з експлуатації будівельних машин і механізмів;
- C) пред'явлені до сплати суми згідно з актами виконаних робіт за формами № КБ-2в та №КБ-3;
- D) такої проводки не існує.

9. Довгостроковий контракт у будівництві - це:

- A) контракт, з початку виконання якого або від часу перерахування авансу до завершення будівництва минає не менше дев'яти місяців;
- B) контракт, з початку виконання якого або від часу перерахування авансу до завершення будівництва минає не менше одного року;
- C) контракт, з початку виконання якого або від часу перерахування авансу до завершення будівництва минає не менше трьох років;
- D) контракт, з початку виконання якого або від часу перерахування авансу до завершення будівництва минає не менше п'яти років.

10. Витрати з транспортування матеріалів з центрального складу до приоб'єктного зараховують:

- A) на збільшення вартості матеріалів;
- B) на адміністративні витрати;
- C) на витрати з будівництва об'єктів;
- D) на загальновиробничі витрати.

11. Нарахування зносу тимчасових (не титульних) споруд відображається проводкою:

- A) Д-т 23 К-т 132;
- B) Д-т 91 К-т 132;
- C) Д-т 923 К-т 132;
- D) Д-т 93 К-т 132.

12. Виявлені в результаті інвентаризації надлишки цегли зараховуються:

- A) на збільшення доходу;
- B) на розрахунки з бюджетом;
- C) на зменшення вартості будівництва;
- D) на збитки підприємства.

13. Щодо обсягу будівництва витрати поділяють так:

- A) контрольовані та неконтрольовані;
- B) продуктивні та непродуктивні;
- C) витрати на продукт і період;
- D) постійні та змінні.

14. Згідно з П(С)БО 16 «Витрати» до складу витрат, безпосередньо пов'язаних з виконанням будівельного контракту, не включаються витрати:

- A) прямі матеріальні;
- B) прямі на оплату праці;
- C) загальновиробничі;
- D) інші прямі (включаючи вартість виконаних субпідрядниками робіт).

15. Методологічні основи формування підрядниками в бухгалтерському обліку інформації про доходи, пов'язані з виконанням будівельних контрактів, визначає:

- А) НП(С)БО 1;
- Б) П(С)БО 15;
- С) П(С)БО 18;
- Д) П(С)БО 21.

16. Заборгованість замовника відображається проводкою:

- А) Д-т 238 К-т 361;
- Б) Д-т 361 К-т 238;
- С) Д-т 361 К-т 703;
- Д) Д-т 361 К-т 701.

17. Передавання об'єкта будівництва замовнику у підрядника відображається проводкою:

- А) Д-т 238 К-т 703;
- Б) Д-т 903 К-т 23;
- С) Д-т 361 К-т 703;
- Д) Д-т 239 К-т 238.

18. Валова заборгованість замовнику та замовника відображається в бухгалтерському обліку в сумах:

- А) з ПДВ;
- Б) без ПДВ;
- С) лише в податковому обліку;
- Д) немає вірної відповіді.

19. У П(С)БО 18 розглядається така кількість видів будівельних контрактів:

- А) один;
- Б) два;
- С) три;
- Д) чотири.

20. Виконаний обсяг капітальних інвестицій у замовника оцінюється так:

- А) за плановою собівартістю;
- Б) за фактичною собівартістю;
- С) за договірною ціною;
- Д) на сумами перерахованих підрядчику коштів.

4. Виконати завдання.

Завдання 1. Будівельне підприємство закупило 30 000 шт. цегли за ціною 200 грн. без ПДВ за одну тисячу. Транспортні витрати сторонньої організації становили 24 грн. з ПДВ за одну тисяч. Здійснити бухгалтерські проводки за наведеними операціями.

Завдання 2. На основі наведених у таблиці даних витрати та наявність запасів для звітності при застосуванні методів ідентифікованої вартості, середньозваженої собівартості, ФІФО.

Дата	Закуплено одиниць	Ціна за одиницю	Відпущено на виробництво, од.
На початок року	500	10	
5 січня			200
10 січня	250	20	
15 січня	200	30	
20 січня			250
25 січня	650	40	
30 січня			150
Залишок на 31 січня	1000		

Завдання 3. Підрядчик отримав контракт на 7 місяців на будівництво адміністративного будинку вартістю 500 тис. грн. без ПДВ. Гроші на будівництво надійшли авансом. Для зберігання спецодягу і спецінвентаря було збудовано тимчасове приміщення, на яке відпущено матеріалів на суму 4000 грн. і нараховано заробітну плату в сумі 1000 грн. Вартість послуг, наданих допоміжним виробництвом підрядчика, становить 120 грн. Варти поворотних матеріалів становить 2000 грн. Здійснити всі необхідні проводки за наведеними операціям.

Завдання 4. За договором з постачальником йому перерахована попередня оплата та отримано будівельних матеріалів на суму 66 тис. грн. з ПДВ за супровідними документами. При прийманні виявлено їх недостачу на суму 666 грн. з ПДВ. Постачальнику подано претензію, у відповідь на яку він повернув гроші.

Відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 5. Між замовником і підрядником укладено договір підряду на будівництво виробничого приміщення з частковим постачанням устаткування та матеріалів. Операції, які здійснив замовник, наведені в таблиці.

Господарська операція	Сума, тис. грн.
Перераховано аванс підрядчику	120
Придбано і передано підрядчику устаткування для монтажу	48
Придбано і передано підрядчику будівельні матеріали	24
Підписаний акт введення спорудженого об'єкта в експлуатацію	150
Перерахована заборгованість підрядчику за введеним в експлуатацію об'єктом	?

Навести кореспонденцію рахунків за здійсненими операціями у замовника та підрядчика.

Завдання 6. У першому кварталі 200_ р. будівельним підприємством здійснено господарські операції, наведені в таблиці.

Господарська операція	Сума, грн.
Отримано аванс від замовника	40000
Куплено будівельні матеріали	66120
Використано будівельних матеріалів на будівництво об'єкта для замовника	35400

Нараховано орендну плату за користування легковим автомобілем	960
Нараховано заробітну плату робітникам, що працюють на будівництві	13200
Нараховано заробітну плату адміністративному персоналу	3000
Подано матеріальну допомогу одному робітнику	365
Подано матеріальну допомогу головному бухгалтеру	500
Нараховано амортизацію за будівельними машинами і механізмами	1000
Нараховано амортизацію за адміністративним корпусом	700
Нараховано та сплачено банку відсотки за кредит	500
Сплачено штраф за своєчасне перерахування в бюджет податку на	800
Сплачено штраф, накладений податковою службою на директора	170

Відобразити наведені та інші необхідні операції на рахунках бухгалтерського обліку, визначити загальну суму витрат по підприємству, витрат операційної діяльності та структуру витрат операційної діяльності за елементами.

Завдання 7. Відновіть зміст наведених господарських операцій у підрядчика

Господарська операція	дебет	кредит
	231	20,63,65,66
	903	231
	361	703
	703	643
	703	791
	238	239
	643	641
	361	238
	238	361
	311	361
	239	238

Завдання 8. Підприємство отримало цільове фінансування на будівництво медпункту в сумі 180 тис. грн. На суму цільового фінансування з підрядником укладено договір і перераховано аванс у сумі цільового фінансування. Виконання робіт здійснено в один етап.

Навести кореспонденцію рахунків за здійсненими операціями у замовника.

Завдання 9. Будівельна організація за власні кошти побудувала житловий будинок для продажу. Виробнича собівартість спорудження будинку становила 4 млн. грн. Усі квартири будинку реалізовано за 5 млн. грн. фізичним особам. Гроші фізичні особи перераховували будівельній організації через «Ощадбанк».

Навести кореспонденцію рахунків за здійсненими господарськими операціями

Література:[1-10, 12-19]

Тема 5. Облік у сільському господарстві

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, підготовка доповіді, розв'язання задач.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

- 1). Характеристика галузі та її державна підтримка
  - 2). Характеристика та оцінка біологічних активів
  - 3). Облік витрат сільськогосподарських підприємств
3. Розв'яжіть тестові завдання:

1. У сільськогосподарських підприємствах загальновиробничі витрати галузі рослинництва розподіляються між об'єктами обліку пропорційно загальній сумі витрат за винятком:

- A) заробітної плати;
- B) вартості насіння;
- C) вартості кормів;
- D) амортизаційних відрахувань.

2. У сільськогосподарських підприємствах загальновиробничі витрати галузі тваринництва розподіляються між об'єктами обліку пропорційно загальній сумі витрат за винятком:

- A) амортизаційних відрахувань;
- B) вартості кормів;
- C) заробітної плати з відрахуванням;
- D) інших витрат.

3. У сільськогосподарських підприємствах загальновиробничі витрати підсобних промислових виробництв розподіляються між об'єктами обліку пропорційно загальній сумі витрат за винятком:

- A) амортизаційних відрахувань;
- B) вартості кормів;
- B) вартості сировини, матеріалів та напівфабрикатів;
- Г) вартості сировини.

4. Переведення молодняка тварин на вирощуванні із однієї групи в іншу в обліку відображається таким записом:

- A) Д-т 211 К-т 201;
- B) Д-т 211 К-т 211;
- C) Д-т 155 К-т 211;
- D) Д-т 211 К-т 155.

5. Оприбуткування приплоду великої рогатої худоби в обліку відображається таким записом:

- A) Д-т 211 К-т 211;
- B) Д-т 27К-т 155;
- C) Д-т 211 К-т 23;

D) Д-т 208 К-т 23.

6. Зерно люпину врожаю поточного року відображається в балансі до складання річного звіту в оцінці за собівартістю:

- A) фактичною;
- B) плановою;
- C) провізornoю;
- D) умовною.

7 У балансі придбане насіння зі сторони відображається в оцінці:

- A) за фактичною собівартістю;
- B) за цінами можливої реалізації;
- C) за плановою собівартістю;
- D) за ринковими цінами.

8. У балансі продукція врожаю минулого року відображається за:

- A) за фактичною собівартістю;
- B) за плановою собівартістю;
- C) за ринковими цінами;
- D) за цінами можливої реалізації.

11. Періодичність калькулювання продукції рослинництва є такою:

- A) щомісячно - раз на місяць;
- B) раз на квартал;
- C) раз на рік;
- D) раз на тиждень.

12. Суми, нараховані власникам земельних паїв, в обліку відображаються таким записом:

- A) Д-т 91 К-т 684;
- B) Д-т 91 К-т 671;
- C) Д-т 92 К-т 672;
- D) Д-т 23 К-т 661.

13. Облік дорослої птиці здійснюється на рахунку:

- A) 107;
- B) 109;
- C) 213;
- D) 232.

14. Інформацію про вартість окремих груп молодняку тварин на відгодівлі містить рахунок:

- A) 211;
- B) 212;
- C) 217;
- D) 107.

15. Валовий урожай кукурудзи перераховують в сухе зерно для визначення:

- A) кормових одиниць;
- B) урожайності;
- C) норм висіву;
- D) планових цін.

Телята до 6 місяців	40	40										
Телиці 6-12 місяців	25	37,5										
Телиці 12- 18 місяців	20	40										
Телиці старше 18 місяців	20	60										
Відгодівля	100	200										
Разом												

Рух поголів'я за місяць:

- народилось 10 телят живою масою 3 ц;
- загинуло одне теля до 6 місяців живою масою 30 кг (акт про загибель);
- забито 2 голови з відгодівлі живою масою 440 кг, вихід м'яса 180 кг (акт про забій);
- переведено 3 нетелі в корови живою масою 14 ц;
- переведено 3 голови корів з основного стада на відгодівлю живою масою 12 ц;
- здано на м'ясокомбінат 10 голів з відгодівлі живою масою 30 ц;
- переведено з групи у групу (згідно з актом переведення):
- з телят до 6 місяців у групу телиць 6-12 місяців 4 голови живою масою 520 кг;
- з телиць 6-12 місяців у групу 12-18 місяців 4 голови живою масою 800 кг;
- з телиць старше 18 місяців у нетелі - 5 голів живою масою 1750 кг.
- оприбутковано приріст живої маси:
- телят до 6 місяців - 600 кг;
- телиць 6-12 місяців 375 кг;
- телиць 12-18 міс 310 кг;
- телиць старше 18 місяців 240 кг;
- поголів'я на відгодівлі - 1800 кг.

Планова собівартість 1 ц приросту живої маси - 180 грн. Скласти оборот стада за період та всі можливі проводки.

Завдання 2. У господарстві забито основну свиноматку масою 200 кг. Балансова вартість свиноматки - 1000 грн. Оплата праці забійника - 20 грн. Від забою отримано 140 кг м'яса та субпродуктів, які реалізовані населенню за 1320 грн. з ПДВ. Здійснити необхідні бухгалтерські проводки.

Завдання 3. На основні наведених даних розподілити загальновиробничі витрати рослинництва і здійснити бухгалтерські проводки.

Культура	Фактичні витрати на вирощування		Розподіл загально виробничих витрат рослинництва	
	всього	В тому числі насіння	%	Сума, грн.
Пшениця	141500	14080		
Гречка	18300	1785		

Кукурудза	114400	4620		
Картопля	60000	2000		
Цукрові	132000	12940		
Разом				
Загальновиробничі витрати рослинництва			100	98000

Завдання 4. На основі наведених даних розподілити загальновиробничі витрати тваринництва і здійснити бухгалтерські проводки.

Види тварин	Фактичні витрати на утримання, грн.		Розподіл загальновиробничих витрат тваринництва	
	сумарні	в тому числі насіння	%	сума, грн.
Основне стадо великої рогатої худоби	152 100	116400		
Молодняк великої рогатої худоби	135 400	120 300		
Свинарство	148 800	127 700		
Вівчарство	19200	11300		
Разом				
Загальновиробничі витрати тваринництва				124 500

Завдання 5. На основі наведених даних визначити фактичну собівартість 1ц сільськогосподарських культур і скоригувати планову собівартість до рівня фактичної.

культура	Валовий збір, ц		Вміст зерна в зерновідходах, %	Планова собівартість 1ц, грн.	Фактичні витрати за культурою, грн.	Фактична собівартість 1ц.	
	зерна	зерновідходів				зерна	зерновідходів
Зерно пшениці	2 000	4007	60	24,00	51000		
горох	1	150	40	28,00	30000		

Завдання 6. На основі наведених у таблиці даних необхідно:

- визначити фактичну собівартість одиниць продукції тваринництва;
- визначити і описати калькуляційні рійниці;
- скласти необхідні бухгалтерські проводки.

Показник	Одиниця	Вихід продукції	Планова собівартість, грн.	Сумарні фактичні витрати,	Фактична собівартість, грн.
Вихід продукції основного молочного стада:				235,00	
1 молоко	ц	4000	55,00	?	?
припід	голів	180	?	?	?
припід	ц	63	?	?	?
Середньорічне поголів'я корів	голів	800	X	X	X

Завдання 7. Аграрне підприємство по попередній оплаті реалізувало 70 т пшениці за ціною за 1кг з ПДВ 7,2 грн. Собівартість. 1 ц зерна - 450 грн.

Навести кореспонденцію рахунків із сумами.

Завдання 8. Аграрне підприємство реалізувало м'ясокомбінату корову з основного стада масою 350 кг. Балансова вартість корови - 900 грн. Сума, нарахована м'ясокомбінатом без дотацій, 600 грн.

Навести кореспонденцію рахунків із сумами.

Завдання 9. Аграрне підприємство купило у власного працівника корову, вартість якої згідно з договором становила 1500 грн Розрахунок за корову з працівником здійснено зерном - видано 2т. Звичайна ціна 1 ц зерна з ПДВ - 80 грн.

Навести кореспонденцію рахунків із сумами.

Завдання 10. Аграрне підприємство передало м'ясокомбінату 10 свиней для переробки на ковбасу. Собівартість свиней 5000 грн. За переробку сплачено 840 грн. Власні транспортні витрати - 400 грн. З переробки отримано 350 кг ковбаси, яку реалізовано магазину на суму з ПДВ 5250 грн.

Навести кореспонденцію рахунків із сумами та визначити фінансовий результат.

Тема 6. Облік на автотранспортних підприємствах

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, підготовка доповіді, розв'язання задач.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1) Види автотранспортних послуг, організація і ліцензування автоперевезень.

2). Організація автоперевезень.

3). Структура автопарків

3. Розв'яжіть тестові завдання:

1. Яким проведенням відображається операція з надання послуги з перевезення вантажів АТП?

	Д-т	К-т
A)	703	377;
B)	361	701;
C)	361	703;
D)	311	681.

2. На підприємствах яких видів діяльності передбачено видачу спецодягу?

- A) готелі, автотранспорт, будівництво;
- B) ЖКГ, гральний бізнес, готелі;
- C) громадське харчування, видавнича діяльність, торгівля;
- D) ЖКГ, видавнича діяльність, готелі;

3. Бухгалтерське проведення з придбання автомобіля:

	Д-т	К-т
A)	10	631;
B)	152	361;
B)	152	631;
Г)	152	10.

4. На підприємствах яких видів діяльності обов'язкові медичні огляди персоналу?

- A) громадське харчування, готелі;
- B) автомобільний транспорт, торгівля;
- C) громадське харчування, автомобільний транспорт;
- D) громадське харчування.

5. Витрати на транспортування сировини включаються:

- A) до загальновиробничих витрат;
- B) загальногосподарських витрат;
- C) первісної вартості сировини;
- D) витрат на виробництво.

6. На суму дооцінки палива і мастильних матеріалів:

- A) Д-т 203 К-т 203;
- B) Д-т 203 К-т 631;
- C) Д-т 203 К-т 719;
- D) Д-т 203 К-т 423.

7. Надходження запасних частин внаслідок ліквідації основних засобів:

- A) Д-т 207 К-т 23;
- B) Д-т 207 К-т 631;
- C) Д-т 947 К-т 207;
- D) Д-т 207 К-т 746.

8. Визнання доходу від реалізації автотранспортних послуг:

- A) Д-т 361 К-т 703;

- В) Д-т 311 К-т 701;
- С) Д-т 301 К-т 654;
- Д) Д-т 703 К-т 641.

9. На вартість нестачі паливно-мастильних матеріалів:

- А) Д-т 203 К-т 719;
- В) Д-т 946 К-т 203;
- С) Д-т 947 К-т 203;
- Д) Д-т 372 К-т 203.

10. Списуються матеріали для ремонту автомобільних шин:

- А) Д-т 23 К-т 201;
- В) Д-т 23 К-т 207;
- С) Д-т 207 К-т 207;
- Д) Д-т 203 К-т 719.

11. Оприбутковано запасні частини, купівля за готівковий розрахунок підзвітною особою:

- А) Д-т 207 К-т 372;
- В) Д-т 207 К-т 631;
- С) Д-т 372 К-т 301;
- Д) Д-т 207 К-т 671.

12. Оприбутковано на склад паливо, отримане безкоштовно:

- А) Д-т 207 К-т 423;
- В) Д-т 207 К-т 422;
- С) Д-т 207 К-т 719;
- Д) Д-т 207 К-т 716.

13. Списується сума витрат, яка припадає на реалізовані паливно-мастильні матеріали:

- А) Д-т 90 К-т 282;
- В) Д-т 79 К-т 90;
- С) Д-т 79 К-т 93;
- Д) Д-т 712 К-т 79.

14. Відображено відшкодування витрат та перевитрат палива за рахунок водія:

- А) Д-т 375 К-т 203;
- В) Д-т 661 К-т 203;
- С) Д-т 443 К-т 203;
- Д) Д-т 92 К-т 203.

15. Оприбутковано талони на бензин:

- А) 08;
- В) 05;
- С) 072;
- Д) 09.

16. Строк дії довіреності на отримання ТМЦ встановлюється:

- А) на термін, який не перевищує 30 днів;

В) в залежності від можливості одержання та вивозу відповідних цінностей за нарядами, рахунком, накладною або іншим документом;

С) в залежності від можливості одержання та вивозу відповідних цінностей за нарядами, рахунком, накладною або іншим документом, однак не більше як на 10 днів;

Д) на термін, який не перевищує 3 робочих днів.

17. Невикористані довіреності повинні бути:

А) повернуті працівнику, який здійснює виписування і реєстрацію довіреностей, не пізніше наступного дня після закінчення строку довіреності;

В) повернуті працівнику підприємства, який здійснює виписування і реєстрацію довіреностей, не пізніше наступного дня після повернення з відрядження;

С) повертати не обов'язково;

Д) повернуті головному бухгалтеру підприємства.

18. Забороняється відпускати цінності у випадках:

А) подання довіреності, виданої з порушенням встановленого порядку заповнення або з незаповненими реквізитами;

В) подання довіреності, яка має виправлення і помарки, що не підтверджені підписами тих осіб, які підписали довіреність;

С) відсутності у довіреної особи вказаного у довіреності паспорта, або іншого документа, що засвідчує довірену особу;

Д) всі вище перелічені відповіді правильні.

19. Для оформлення приймання матеріальних цінностей, які мають кількісні та якісні розбіжності з даними супровідних документів постачальника необхідно:

А) скласти «Акт про приймання матеріалів» і відправити їх постачальнику;

В) скласти «Акт про приймання матеріалів», додати супровідні документи і передати: один до бухгалтерії для обліку руху матеріальних цінностей, а другий – відділу постачання або юридичному відділу для направлення листа-претензії постачальнику;

С) прийняти матеріальні цінності без акту але по прибутковому ордеру;

Д) правильна відповідь відсутня.

20. Для обліку цінностей, які тимчасово знаходяться на підприємстві та не є його власністю призначено рахунок:

А) 02 «Активи на відповідальному зберіганні»;

В) 01 «Орендовані необоротні активи»;

С) 20 «Виробничі запаси»;

Д) 23 «Виробництво».

4. Виконати завдання:

Завдання 1. АТП придбало мікроавтобус за 180000 грн з ПДВ. Ставка податку з власників транспортних засобів— 5 грн за 100 см³, об'єм циліндрів

двигуна — 4600 см . Реєстраційний збір становить 320 грн. Авто введено в експлуатацію, здійснено перевезення пасажирів протягом одного місяця на суму 20 000 грн без ПДВ; витрати бензину склали 2000 л. Зробити бухгалтерські проведення з придбання маршрутного автомобіля та надання послуг з перевезення пасажирів.

Завдання 2. АТП здійснило перевезення вантажу вагою 3 т і виставило рахунок замовнику на 600 грн (з ПДВ). Витрати бензину становлять 100 грн. Зробити необхідні бухгалтерські проведення.

Завдання 3. ТОВ «АВС» надало послуги з перевезення вантажу підприємству «ПКС» на суму 15 000 грн з ПДВ. Заробітна плата водія складала 2000 грн, витрати на паливно-мастильні матеріали склали 3000 грн. Відобразити в бухгалтерському обліку господарські операції, які мали місце на ТОВ «АВС» та вказати первинні документи, на підставі яких здійснювалися операції.

Завдання 4. АТП здійснило перевезення вантажів на суму 60 000 грн з оплатою після перевезення і на суму 18 000 грн за передоплатою. Витрати: заробітна плата — 20 000 грн, паливно-мастильні матеріали — 10 000 грн, адміністративні витрати — 2000 грн, інші прямі витрати — 3000 грн. Зробити необхідні бухгалтерські проведення.

Завдання 5. АТП отримало з каси автовокзалу за продаж квитків на перевезення пасажирів 96 000 грн. Страховий збір, включений до вартості квитків, становить 600 грн. Витрати АТП становлять 75 000 грн. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку зазначені операції, визначити фінансовий результат.

Тема 7. Облік туристичної діяльності

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, підготовка доповіді, розв'язання задач.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

- 1). Характеристика туристичної діяльності.
- 2). Документальне оформлення туристичних послуг.
- 3). Особливості обліку туристичної діяльності.

3. Розв'яжіть тестові завдання:

1. До загальнодержавних належить такий податок чи збір:

- A) Туристичний збір;
- B) Мито;
- C) Єдиний податок;
- D) ПДФО.

2. Перспективними типами готельних підприємств для розбудови в Україні тепер є:

- A) готелі високого класу, малі готелі й хостелі;
- B) гуртожитки для приїжджих і молодіжні табори;
- C) готелі на воді й флайтелі;
- D)) готелі високого класу.

3. У статистиці туризму засіб розміщення – це:

- A) суб'єкт підприємництва, що реалізує послугу розміщення за гроші;
- B) підприємство, яке надає проживання;
- C) будь-який об'єкт, що надає ночівлю – платно або безплатно;
- D) будь-який об'єкт, що надає ночівлю платно.

4. Готелі ділового призначення є переважно готелями:

- A) низького рівня комфорту;
- B) високого рівня комфорту;
- C) рівень комфорту не має значення;
- D) середнього рівня комфорту.

5. Невеликі заклади, що пропонують домашній комфорт, носять назву:

- A) апартамент-готель;
- B) Bed and Breakfast;
- C) time-sharing.

6. Хостел – це:

- A) готель довготривалого проживання для ділових людей;
- B) рекреаційний заклад для сімей з дітьми;
- C) готелі спрощеного сервісу переважно для молоді;
- D) гуртожитки.

7. Сертифікацією називають процедури, що мають на меті:

- A) отримати дозвіл на здійснення певного виду діяльності;
- B) підтвердити відповідність якості послуг стандарту;
- C) зареєструвати готель як юридичну особу-суб'єкт підприємництва;
- D) отримати дозвіл на реалізацію товарів.

8. В Україні сертифікація готельних послуг здійснюється на засадах:

- A) добровільності;
- B) обов'язковості;
- C) по-різному для різних готелів;
- D) не здійснюється.

9. Обов'язковою є сертифікація готелів України за схемою:

- A) відповідності вимогам нормативних документів;
- B) відповідності категорії зірок;
- C) оцінки системи якості;
- D) нема відповідної схеми.

10. Нині в Україні діє стандарт класифікації готелів:

- A) UN WTO;

- B) міждержавний;
- C) національний;
- D) регіональний.

11. Основними статтями витрат готелю є:

- A) заробітна плата персоналу й експлуатаційні витрати;
- B) поточні ремонти;
- C) прання білизни та смітєвивезення;
- D) усі перераховані витрати.

12. Основною доходною статтею готельного підприємства є:

- A) бронювання місць;
- B) продаж номерів і місць;
- C) продаж матеріальних фондів;
- D) надання транспортних послуг.

13. До основної послуги готелю (організації проживання) входять:

- A) виклик таксі, прокат автомобілів;
- B) організація прання та чищення одягу проживаючого;
- C) бронювання місць у готелі;
- D) вивезення сміття.

14. Місткість готелю значною мірою впливає на.

- A) асортимент послуг;
- B) організацію обслуговування;
- C) класність готелю;
- D) якість послуг.

15. Визначальну роль в організації обслуговування в готелі відіграє такий чинник як:

- A) його місткість;
- B) його місцезорозташування;
- C) його призначення.
- D) всі вище перераховані чинники.

16. Служба, що безпосередньо контактує з гостями готелю, це:

- A) адміністративно-управлінська служба;
- B) комерційна служба;
- C) служба прийому та обслуговування (СПО) готелю;
- D) всі перераховані служби.

17. Поточний контроль за станом обладнання номера здійснюється під час:

- A) інвентаризації;
- B) поточних прибирань;
- C) ремонтів;
- D) немає вірної відповіді.

18. Списання дрібного інвентарю проводять:

- A) раз на рік;
- B) раз на тиждень;
- C) залежно від можливостей підприємства;

D) щоденно.

19. Документом, на основі якого гостя поселяють в готелі, є:

A) кредитна картка;

B) страховий поліс;

C) паспорт або документ, що його замінює;

D) всі вище перераховані документи.

20. При розрахунках за послуги готелю платіжним документом може виступати:

A) рахунок;

B) касовий звіт;

C) туристський ваучер;

D) кредитна картка.

4. Виконати завдання:

Розглянути ситуації і пояснити їх законність або допущені порушення:

1. Готівка, призначена для виплати з/п працівникам, використана на загальногосподарські потреби.

2. Підприємство виплатило з/п коштами з отриманої в касу виручки. На дату виплати заробітної плати підприємство мало податкову заборгованість.

3. Здійснено розрахунок готівкою між підприємствами без документів, що підтверджують підстави витрачання готівки.

4. Підприємство отримало в кінці робочого дня в касу суму готівки, що перевищує ліміт. На наступний день готівку здали до банку.

5. Касир зберігає в касі підприємства власні гроші.

6. В результаті інвентаризації касової готівки виявлено її нестачу. Договір про повну матеріальну відповідальність з касиром не укладено. Хто буде нести відповідальність у цьому випадку?

Література:[1-10, 12-15]

Навчальне видання

Шевченко Любов Ярославівна

Кафедра обліку та аудиту

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
ОБЛІК У ГАЛУЗЯХ ЕКОНОМІКИ

Формат 60×84/8. Ум. др. арк. 2,9.

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
50042, Дніпропетровська обл.,
м. Кривий Ріг, вул. Курчатова, 13.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.